

Janus Kamban fekk heiðursgávu

Á lítlari samkomu í Tinganesi mikudagin seinnapartin, handaði landsstýrismaðurin í mentamállum, Signar á Brúnni, Janusi Kamban heiðursgávu

DAGFINN OLSEN
MYND: JENS KR. VANG

Á lítlari samkomu í Tinganesi mikudagin, handaði Signar á Brúnni, landsstýrismaður, myndahoggaranum Janus Kamban heiðursgávu, áljóðandi 110.000 krónur.

Eini 10 - 12 fólk vóru samankomin á lógmanskrivstovuni at heiðra elsta listafólk okkara, Janus Kamban. Einamest listafólk, umboð fyrri nevndina, ið ger tilmæli til landsstýrismannin viðvíkjandi heiðursgávuni og fólk, sum i mentunararbeiði hava havt við Janus at gera og embætisfólk í mentamálastýrinum.

Stórvegis hávi var ikki gjordur burturúr, ein fríðarligur kaffimunnur og leyst prát. Bárður Jákupsson, limur í tilmælendi nevndini, hevði orðið vegna nevndina. Hann hugleiddi millum annað um navnið Kamban.

Tað var ættafaður Janusar, Grímur Kamban, sum i sínari tíð grundaði alla búseting í Føroyum. Tað er ikki øllum unnt at vera av so gamlari ætt. Men hvussu er og ikki, við tínum 85 árum ert tú javngamall við nýggju myndlistina, sum gjørdi landnám í Føroyum í 1930 árunum. Hetta var nýggj grein, nýggjur háttur at geva huga og kenslu listarligan form, sum føroyingar ikki

vóru vanir við, segði Bárður Jákupsson millum annað.

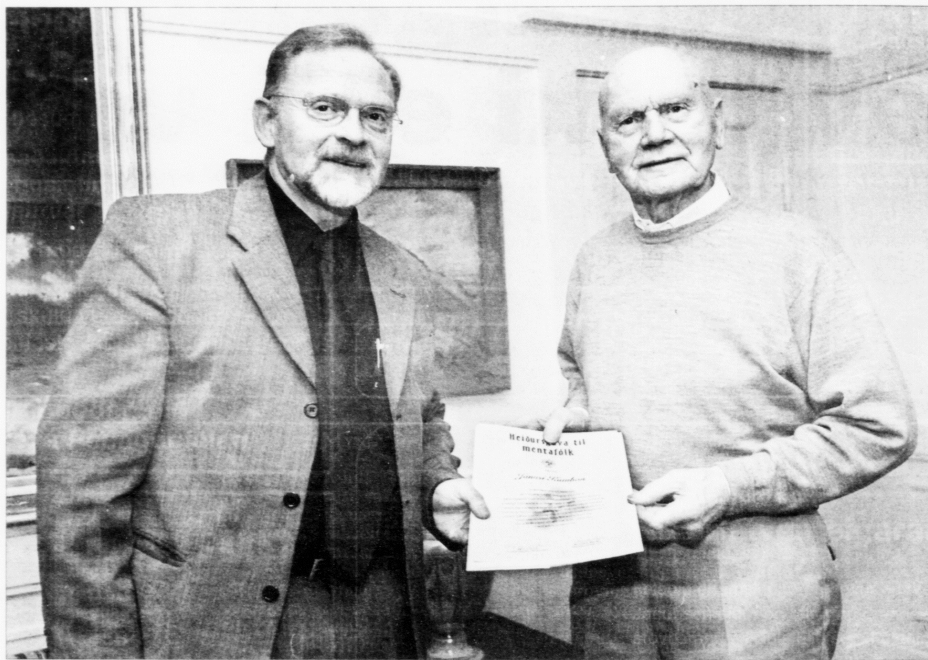
Hann kom inn á, at í Føroyum hevði skaldskapurin nærur verið einaradandi listagrein. Nú fóru fólk at nýta pensil istaðin fyrri penn.

Við avrikum tínum, Janus, hevur tú gjørt títt til, at føroyingar hava tikið við hesi nýggju listagrein og givið henni innivist, so sannførandi, at i dag ber illa til at hugsa sær Føroyar uttan myndlist. Men tað ber eisini illa til at hugsa sær føroyska myndlist, uttan Janus Kamban, segði Bárður Jákupsson á samkomuni.

Eisini kom hann inn á megnar avrikini hjá Janusi innan Listafelagið og Listasavnið, har hann nevndi Janus sum tolma og kona katalysatorin, ið fekk alt at ganga upp.

Bárður nevndi fyrstu føroysku framsýningina, sum var undir krígunum heima hjá Janusi á Norrebrogade. Tá kundu tey gávuriku føroysku listafólkini teljast á einari hond. Tað varð hildið at vera gott hjá so lítlari tjóð. I dag ber ikki til at savna øll føroysku listafólk á einari sýning, so menningin, ið Janus hevur upplivað, hevur verið stór.

Bárður endaði við at endurgeva úr bókini um Janus, sum Listasavnið gav út og Gunnar Hoydal skrivaði. Har er nevnt um trongu korini hjá listafólki, sum komu

Á lítlari samkomu í Tinganesi mikudagin seinnapartin, handaði Signar á Brúnni, landstýrismaður, Janusi Kamban, myndahoggara, heiðurgávu áljóðandi 110.000 krónur. 85 ára gamli myndahoggarin er Føroya elsti listamaður

heim eftir kríggið. Men Janus sigur í bókini, at tey hugsadu tá ikki um innløgna, tað var einfaldari enn so, tey hildu segg hava verk at gera í Føroyim.

Stóra virðing

Síðani hevði Signar á Brúnni, landstýrismaður, orðið. Hann nevndi, at hann altíð hevði havt áhuga fyrri list, ikki minst listaokinum, sum Janus hevur arbeitt við. Signar á Brúnni helt, at flest øll munnu vit kenna hoggmyndirnar hjá Janusi og Signar á Brúnni segði, at hann hevur almilka virðing fyrri arbeiðinum hjá Janusi Kamban. At Janus var millum tey fyrstu, ið fekk sær útbúgving, ella bara tað at útbúgva seg á hesum øki, skapar enn stórri virðing, segði Signar á Brúnni.

- At tora at byrja uppá

nakað nýtt og at vita, at eftir lokna útbúgving, so kastar hetta ikki nógvan pening av sær, skapar uppáftur stórri virðing fyrri tygum, segði Signar á Brúnni millum annað.

Hann nevndi eisini tann vilja og áreði, sum Janus og aðrir listamenn hava víst, og sum hava skapað okta virðing fyrri listini. Hesum kunnu vit nú heysta fruktirnar av, helt landstýrismaðurin.

- Vit hava fingið nakrar upphæddir á fíggarlógina til at veita listarmonnum, sum hava skarað framúr, eina heiðursgávu. Vit hava í 1998 latið eina til rithövdur, til Regin Dahl. So hava vit eina innan listina og hon verður latin tygum, Janus Kamban. Eg kann siga fyrri meg, at eg eri sera glaður at kunna

veita júst tygum hesa fyrstu heiðursgávuna, segði landstýrismaðurin í mentamállum, Signar á Brúnni.

Síðani las hann upp úr heiðursbrævinum grundgevingina fyrri at lata Janusi Kamban heiðursgávuna. Og síðan handaði Signar á Brúnni Janusi Kamban heiðursgávuna.

- Sjáldan fáa politikarar loyvi at veita ein kekk, men tað kann eg í dag. Tað er ein kekkur áljóðandi 110.000 krónur. Hjartaliga tilukku, segði Signar á Brúnni og handaði skreftblað og kekk.

Janus Kamban takkaði fyrri heiðurin, sum hann segði kom óvart á seg. Hann helt, at Listafelagið mundi hava havt ein finger við í spælinum og tað var tann tíð, tá ein var virkin har,

segði Janus Kamban.

- Eg skilji, at felagið er virki og við sítt friska liv. Arbeitt verður aftur við at fyrireika eina føroyska framsýning í Keymannahavn. Bárður nevndi tað fyrstu og hetta verður so tann fjórða, segði Janus, sum gleddist um, at so nóg liv er í felagnum, sum hevur staðið honum so nær.

Hann takkaði Undirvísingar- og mentamálastýrinum fyrri heiðurin og studulin, sum hann fegnaðist um.

Annars helt Janus Kamban, at nú var ikki so nógv virkseimi longur á ellis árum og hann endurgav J. H. Wessel fyrri at hava sagt, at „I alderdommen man mere fryser end man sveder“.

Hann vónaði tó, at meira liv kom í, nú aftur fór at vára.

Grundgevingin

Sum myndahoggari hevur Janus Kamban brotið upp úr nýggjum og vegað gøtur. Háberislig tign lýsir av eymsu og virðiliga bringumyndum hansara, ið eru granskandi persónslýsingar. Standmyndirnar lýsa føroyska gerandisdagin. Útróðarmenn við bátum sínum og reiðskapi, grindamenn, fiskagentur, neytakonur og seyðamenn, kvøðarar og skóld verða lýst við spekt og sóma og hugskygnari vitan um treytir og kor.

Einfalt skap og reinar linjur eyðkenna hoggmyndir Janusar, eins og tann smidliga føroyska bátin, ið hann hevur tikið fram og lýst við innliving og sannførandi formkenslu í grafisku myndum sínum. Í linoskurðinum eru myndeðvini havið og fjøran og tað liv, ið rørist kring bátar og skip við lendingar og bryggjur. Seyður og neyt, fuglur og hvalur eru partar av hesum íheimliga veruleika.

Jeannet Blásvar, formaður í nevndini sum tilmælir, Jóannes Dalsgaard, stjóri í mentamálastýrinum, og Malan Marnersdóttir, limir í tilmælendi nevndini

